

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

D E C I Z I E

cu privire la admiterea recursului

în cauza civilă

Dobrojan Vitalie împotriva Tcacencova Ludmillei

(repararea prejudiciului material și moral, precum și încasarea dobânzii de întârziere)

împotriva deciziei din 11 iunie 2024 a Curții de Apel Chișinău

(Dosarul nr. 2ra-1140/24

NR. PIGD 2-22001256-01-2ra-27112024)

Recurs admis. Remiterea cauzei la rejudicare determinată de neelucidarea unor aspecte determinante pentru soluționarea cauzei.
--

Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. O. Parfeni)

Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, O. Cojocaru, M. Anton)

19 august 2026

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul declarat de avocatul Canja Alexandru, în interesele lui Dobrojan Vitalie,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Elena Croitor,

Ion Munteanu, *judcători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 3 ianuarie 2022, Dobrojan Vitalie, reprezentat de avocatul Canja Alexandru, s-a adresat în instanța de judecată cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Tcacencova Liudmila, solicitând încasarea sumei de 47 460 lei cu titlu de prejudiciu material, reprezentând diminuarea valorii bunului după efectuarea reparației, a sumei de 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, a sumei de 1 684,60 lei cu titlu de dobândă de întârziere, precum și compensarea cheltuielilor de judecată, constituite din taxa de stat în cuantum de 1 474,34 lei și cheltuieli pentru asistență juridică în mărime de 5 000 lei. efectiv de reclamant.

2. În motivarea acțiunii, a indicat că la 14 martie 2021, în jurul orei 21:45, în municipiul Chișinău, la intersecția străzilor Mihail Kogălniceanu și Armenească, s-a produs un accident rutier din vina Tcacencova Liudmilei.

3. Astfel, potrivit circumstanțelor constatate de agentul constatator, aceasta conducea automobilul de model Hyundai Tucson cu numărul de înmatriculare XXX XXX, care nu fusese supus reviziei tehnice obligatorii și, ignorând semnalul luminos de interdicere al semaforului, a pătruns în intersecție fără a ține cont de factorii rutieri și de regulile de circulație. Ca urmare, automobilul condus de Tcacencova Liudmila a intrat în coliziune cu automobilul de model Toyota RAV4 cu numărul de înmatriculare XXX XXX, aflat în proprietatea acestuia, impactul fiind atât de puternic încât vehiculul a fost proiectat într-un copac, suferind deteriorări considerabile.

4. A menționat că vinovăția Tcacencova Liudmilei în producerea accidentului rutier a fost constatată în cadrul procedurii contravenționale, aceasta fiind trasă la răspundere pentru încălcarea regulilor de circulație rutieră soldată cu deteriorarea considerabilă a unui vehicul, precum și pentru conducerea unui autovehicul nesupus reviziei tehnice obligatorii. Aceste circumstanțe confirmă fără echivoc caracterul ilicit al conduitei ultimei și legătura de cauzalitate dintre fapta acesteia și prejudiciile suferite.

5. A mai reținut că, la momentul producerii accidentului, Tcacencova Liudmila deținea o poliță de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto emisă de C.A. „Grawe Carat Asigurări” S.A., motiv pentru care a fost inițiată procedura de constatare și evaluare a prejudiciului material cauzat automobilului Toyota RAV4.

6. În acest scop, a fost efectuată o expertiză de specialitate de către expertul independent Ciobanu Adrian din cadrul „Expert Auto Plus” S.R.L., care, prin Raportul

de evaluare nr. 1715/05A din 31 mai 2021, a stabilit că valoarea totală a prejudiciului material cauzat automobilului constituia 171 963,42 lei.

7. Prin urmare, în cadrul procedurii de soluționare a dosarului de daună, reclamantul și asigurătorul au încheiat un acord prin care au convenit că despăgubirea de asigurare necesară pentru repararea vehiculului avariat va constitui 170 687,10 lei, sumă care a fost transferată în contul său la 22 iunie 2021.

8. A subliniat însă că despăgubirea achitată de asigurător a acoperit exclusiv costurile necesare pentru readucerea automobilului la starea tehnică funcțională, fără a compensa diminuarea valorii comerciale a acestuia, intervenită ca urmare a implicării într-un accident rutier grav și a efectuării unor reparații complexe.

9. În acest sens, după finalizarea lucrărilor de reparație, la 14 iulie 2021, s-a adresat expertului judiciar Ursu Maxim cu solicitarea de a determina valoarea pierderii aspectului comercial al automobilului Toyota RAV4. Expertul, înscris în Registrul de stat al experților judiciari și autorizat în domeniul expertizelor auto-tehnice și auto-merceologice, a întocmit raportul de expertiză extrajudiciară nr. 08/509 din 23 iulie 2021, prin care a concluzionat că diminuarea valorii comerciale a automobilului, cauzată de deteriorările suferite în accidentul rutier din 14 martie 2021, constituie 47 560 lei.

10. A susținut că această pierdere reprezintă un prejudiciu patrimonial distinct de costurile de reparație și care, potrivit legislației speciale în materia asigurărilor obligatorii de răspundere civilă auto, nu este acoperit de asigurător, urmând a fi recuperat direct de la persoana responsabilă de producerea accidentului.

11. În sprijinul poziției sale, a invocat dispozițiile Legii nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, care exclud de la despăgubire reducerea valorii bunului după reparație și recunosc persoanei prejudiciate dreptul de a intenta acțiune civilă împotriva persoanei vinovate pentru recuperarea prejudiciilor neacoperite de asigurare.

12. Totodată, acesta a făcut trimitere la explicațiile oferite în Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 11 din 16 decembrie 2013, potrivit căreia persoana vinovată de producerea accidentului este obligată să suporte inclusiv prejudiciile rezultate din diminuarea valorii bunului după reparație și prejudiciul moral cauzat victimei.

13. A mai indicat că, înainte de sesizarea instanței de judecată, a încercat soluționarea litigiului pe cale amiabilă, expediind pârâtei, la 31 iulie 2021, o cerere prealabilă prin care a solicitat achitarea benevolă a sumei de 47 560 lei cu titlu de prejudiciu material și a sumei de 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral. Cererea a fost recepționată de Tcacencova Liudmila la 2 august 2021, însă prin răspunsul transmis ulterior aceasta și-a exprimat dezacordul față de pretențiile formulate, refuzând repararea benevolă a prejudiciului.

14. Referitor la prejudiciul moral, a susținut că accidentul rutier i-a provocat suferințe psihice și emoționale considerabile. Acesta a subliniat că, în momentul impactului, a fost supus unei stări intense de teamă și șoc, fiind nevoit să părăsească vehiculul imediat după coliziune.

15. În perioada ulterioară accidentului, a suferit de insomnii, dureri de cap și stări persistente de stres, generate atât de pericolul la care a fost expus, cât și de consecințele materiale ale accidentului. Potrivit afirmațiilor sale, deteriorarea gravă a automobilului pe care îl achiziționase ca vehicul second-hand, fără antecedente de avariere, precum și necesitatea de a urmări întregul proces de constatare și reparare a prejudiciilor i-au provocat o stare permanentă de neliniște și disconfort psihic.

16. De asemenea, a subliniat că, pe durata efectuării reparațiilor, respectiv în perioada 14 martie 2021 – 20 iunie 2021, a fost lipsit de posibilitatea utilizării propriului automobil și, din lipsa resurselor financiare necesare pentru închirierea unui alt vehicul, a fost nevoit să utilizeze transportul public sau să se deplaseze pe jos. Astfel, toate aceste circumstanțe au afectat semnificativ confortul vieții cotidiene și echilibrul său emoțional, motiv pentru care a apreciat că suma de 10 000 lei reprezintă o compensație echitabilă și rezonabilă pentru prejudiciul moral suferit.

17. Totodată, a solicitat încasarea dobânzii de întârziere aferente obligației de reparare a prejudiciului, susținând că aceasta a devenit exigibilă după expirarea termenului de șapte zile acordat părții prin cererea prealabilă recepționată la 2 august 2021.

18. Pe parcursul examinării cauzei, reclamantul și-a majorat succesiv pretențiile privind cuantumul dobânzii de întârziere și al taxei de stat, majorând suma pretinsă cu acest titlu la 11 916,69 lei și cuantumul taxei de stat la 1 781,30 lei.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

19. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 20 iunie 2023 s-a admis parțial acțiunea civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Dobrojan Vitalie împotriva Tcacencova Ludmillei cu privire la repararea prejudiciului material și moral, încasarea dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată, s-a încasat de la Tcacencova Ludmila în beneficiul lui Dobrojan Vitalie suma de 47 460 lei cu titlu de prejudiciu material, precum și cheltuielile de judecată în sumă de 1 423, 80 lei suportate pentru achitarea taxei de stat la depunerea acțiunii și 3 000 lei pentru asistența juridică, iar în total 51 883, 80 lei. În rest, pretențiile s-au respins ca neîntemeiate.

20. Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a reținut că vinovăția Tcacencova Ludmillei, caracterul ilicit al conduitei sale și raportul de cauzalitate dintre acțiunile acesteia și prejudiciul produs au fost demonstrate prin probe administrate în cauză, nefiind contestate prin mijloace probatorii pertinente și concludente.

21. Analizând raporturile juridice deduse judecății prin prisma dispozițiilor art. 9, art. 19, art. 776, art. 1998 și art. 2025 din Codul civil, instanța a reținut că persoana care, printr-o faptă ilicită și culpabilă, cauzează un prejudiciu altei persoane este obligată să repare integral consecințele patrimoniale rezultate din acea faptă, inclusiv diminuarea valorii economice a bunului avariat. În acest sens, instanța a apreciat că prejudiciul patrimonial nu se limitează exclusiv la costurile de restabilire tehnică a vehiculului, ci include și reducerea valorii comerciale a acestuia după efectuarea reparațiilor, atunci când o asemenea diminuare este demonstrată prin probe pertinente și admisibile.

22. Instanța a acordat valoare probatorie Raportului de expertiză extrajudiciară nr. 08/509 din 23 iulie 2021, întocmit de expertul judiciar Ursu Maxim, prin care s-a stabilit că pierderea aspectului comercial al automobilului de model „Toyota RAV4”, în urma deteriorărilor suferite în accidentul rutier din 14 martie 2021, constituie 47 560 lei. În lipsa unor probe contrare sau a unei expertize care să infirme concluziile respective, instanța a apreciat că raportul prezentat de reclamant reprezintă un mijloc de probă suficient pentru stabilirea întinderii prejudiciului material pretins. Totodată, s-a reținut că pârâta nu a prezentat dovezi care să combată concluziile expertului ori să demonstreze inexistența sau cuantumul diferit al prejudiciului invocat.

23. Prima instanță a respins argumentul părții pârâte potrivit căruia semnarea acordului de despăgubire cu compania de asigurări ar fi stins integral orice pretenții ale reclamantului izvorâte din accidentul rutier. În acest sens, s-a reținut că, potrivit art. 16 alin. (1) lit. g) și alin. (2) din Legea nr. 414/2006 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, reducerea valorii bunului după reparație constituie un prejudiciu exclus de la despăgubirea acordată de asigurător, iar persoana prejudiciată este îndreptățită să solicite recuperarea acestuia direct de la persoana responsabilă de producerea accidentului.

24. Prin urmare, acordul încheiat cu asigurătorul a avut ca obiect exclusiv acoperirea costurilor de reparație a vehiculului și nu putea produce efecte extinctive asupra unui drept distinct la repararea prejudiciului reprezentat de diminuarea valorii comerciale a bunului.

25. În consecință, instanța a concluzionat că sunt întrunite toate condițiile răspunderii civile delictuale, și anume existența unei fapte ilicite, a prejudiciului, a raportului de cauzalitate dintre faptă și prejudiciu, precum și vinovăția autorului faptei prejudiciabile. Întrucât prejudiciul material a fost confirmat prin probe pertinente, admisibile și concludente, iar pârâta nu a prezentat dovezi apte să răstoarne prezumția rezultată din materialele cauzei, instanța a apreciat întemeiată cererea privind repararea prejudiciului material și a dispus încasarea din contul pârâtei în beneficiul reclamantului a sumei de 47 460 lei cu acest titlu.

26. Totodată, instanța a constatat că pretențiile privind repararea prejudiciului moral și încasarea dobânzii de întârziere nu întrunesc condițiile prevăzute de lege pentru admitere. Cu referire la prejudiciul moral, s-a reținut că reclamantul nu a demonstrat existența unei atingeri aduse unor drepturi personale nepatrimoniale ori existența unui temei legal care să justifice acordarea despăgubirilor morale în circumstanțele concrete ale cauzei.

27. De asemenea, instanța a apreciat că obligația pretinsă de reclamant nu avea caracterul unei obligații pecuniare exigibile anterior stabilirii sale prin hotărâre judecătorească, astfel încât nu sunt întrunite condițiile necesare pentru acordarea dobânzii de întârziere solicitate.

28. În ceea ce privește cheltuielile de judecată, instanța a reținut că reclamantul a făcut dovada suportării taxei de stat și a cheltuielilor pentru asistență juridică, iar având în vedere admiterea în parte a acțiunii, a dispus compensarea acestora proporțional

pretențiilor admise, apreciind suma de 3 000 lei cu titlu de asistență juridică și suma de 1 423,80 lei cu titlu de taxă de stat ca fiind reale, necesare și rezonabile.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

29. La 26 iunie 2023, Tcacencova Liudmila, reprezentată de avocatul Doroftei Roman a contestat cu apel hotărârea primei instanțe, solicitând casarea hotărârii Judecătoreiei Chișinău, sediul Centru din 20 iunie 2023, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

30. În motivarea apelului, apelanta Tcacencova Liudmila a invocat că nu este de acord cu hotărârea instanței de fond, considerând-o ilegală și neîntemeiată.

31. Astfel, a făcut trimitere la prevederile art. 19 alin. (1)-(3) din Codul civil, potrivit cărora persoana al cărei drept a fost lezat poate solicita repararea integrală a prejudiciului cauzat, prejudiciu care include atât cheltuielile suportate sau care urmează a fi suportate pentru restabilirea dreptului încălcat, precum și pierderea ori deteriorarea bunurilor (prejudiciul efectiv), cât și beneficiul nerealizat (venitul ratat).

32. Totodată, în cazul în care autorul faptei ilicite a obținut venituri ca urmare a încălcării dreptului, persoana prejudiciată este îndreptățită să solicite și partea din aceste venituri rămasă după repararea prejudiciului.

33. A susținut că raportul de expertiză extrajudiciară depus de reclamant nu poate fi calificat drept probă pertinentă și concludentă, întrucât instanța nu a avut posibilitatea de a avertiza expertul cu privire la răspunderea penală pentru prezentarea cu bună-știință a unor concluzii false.

34. Astfel, concluzia instanței de fond potrivit căreia dispozițiile Codului de procedură civilă referitoare la expertiza judiciară sunt aplicabile și raportului de expertiză extrajudiciară este eronată. În acest sens, a invocat prevederile art. 19 alin. (4) din Legea nr. 68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, care stabilesc că raportului de expertiză extrajudiciară i se aplică regulile prevăzute de lege pentru expertiza judiciară, precum și dispozițiile art. 37 alin. (2) lit. e) din aceeași lege, care prevăd obligativitatea mențiunii privind informarea expertului despre drepturile și obligațiile sale, inclusiv răspunderea prevăzută de lege.

35. A susținut că raportul de expertiză extrajudiciară nu beneficiază de o forță probantă prestabilită și exprimă doar o apreciere probabilistică a împrejurărilor examinate.

36. A menționat că, potrivit art. 148 alin. (1) Cod de procedură civilă, pentru elucidarea unor aspecte care necesită cunoștințe speciale, instanța dispune efectuarea unei expertize judiciare, la cererea părților sau, după caz, din oficiu, iar actele de revizie, rapoartele specialiștilor ori alte înscrisuri similare nu pot substitui raportul de expertiză și nici exclude necesitatea administrării unei expertize judiciare. Din această perspectivă, a apreciat că raportul de expertiză extrajudiciară pe care instanța și-a întemeiat soluția reprezintă un simplu document cu caracter informativ și nu poate constitui o bază suficientă pentru admiterea acțiunii.

37. Totodată, a invocat prevederile art. 19 alin. (5) din Legea nr. 68/2016, potrivit căreia expertiza extrajudiciară poate servi doar ca material auxiliar. A subliniat că raportul întocmit de expertul Ursu Maxim a fost realizat exclusiv la solicitarea lui Dobrojan Vitalie și în afara cadrului procesual, fără respectarea garanțiilor specifice administrării expertizei judiciare, ceea ce îi diminuează valoarea probatorie.

38. Astfel, instanța de fond a interpretat și aplicat greșit dispozițiile art. 149 și art. 153 Cod de procedură civilă, întrucât raportul de expertiză extrajudiciară putea fi apreciat exclusiv ca un înscris, în condițiile art. 137–141 Cod de procedură civilă.

39. În ceea ce privește fondul litigiului, a invocat prevederile art. 1998 Cod civil și dispozițiile Legii nr. 414 din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule.

40. Astfel, a menționat că despăgubirile se stabilesc prin acord între persoana prejudiciată și asigurător sau, în lipsa unui acord, prin hotărâre judecătorească, iar acordul încheiat între persoana prejudiciată și asigurător are caracter total, necondiționat și definitiv, stingând toate pretențiile cunoscute sau care puteau fi cunoscute la data încheierii acestuia. Din aceste considerente, a susținut că, prin semnarea acordului de despăgubire cu C.A. „Grawe Carat Asigurări” S.A., toate pretențiile reclamantului derivând din accidentul rutier au fost stinse.

41. De asemenea, a invocat dispozițiile art. 14 din Legea nr. 414/2006, potrivit căreia despăgubirea de asigurare pentru prejudiciile cauzate bunurilor se acordă în limita răspunderii asigurătorului, limită care, în speță, nu a fost depășită.

42. În acest sens, Dobrojan Vitalie ar fi trebuit să solicite eventualele despăgubiri suplimentare de la asigurător și să conteste în instanță cuantumul despăgubirii stabilite de acesta, conform procedurii prevăzute de art. 28 alin. (3) din aceeași lege. Or, Dobrojan Vitalie nu a contestat decizia asigurătorului privind cuantumul despăgubirii și nici refuzul pretins de achitare integrală a prejudiciului. Prin urmare, a apreciat că acțiunea înaintată împotriva sa este prematură și lipsită de temei legal.

43. La iulie 2023 Dobrojan Vitalie, reprezentată de avocatul Canja Alexandru a contestat cu apel hotărârea primei instanțe, solicitând casarea parțială a hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 20 iunie 2023, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

44. În motivarea apelului a indicat că hotărârea instanței de judecată a fost pronunțată cu încălcarea cerințelor privind motivarea corespunzătoare a actului judecătoresc, ca urmare a interpretării eronate a circumstanțelor de fapt și a normelor de drept material incidente, precum și a aprecierii arbitrare a pretențiilor formulate referitor la încasarea dobânzii de întârziere, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

45. A invocat că pretențiile respective sunt întemeiate atât în fapt, cât și în drept, fiind susținute prin dispozițiile Codului civil, ale Legii nr. 414 din 22 decembrie 2006, ale Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 11, precum și prin practica judiciară relevantă a Curții Supreme de Justiție.

46. Totodată, a evidențiat că circumstanțele expuse în cererea de chemare în judecată și ulterior modificate, inclusiv în partea ce ține de calculul dobânzii de întârziere, justifică admiterea integrală a acțiunii.

47. A menționat că, la soluționarea pretențiilor privind încasarea dobânzii de întârziere în cuantum de 11 916,69 lei, a prejudiciului moral în sumă de 10 000 lei, a taxei de stat în mărime de 1 781,30 lei și a cheltuielilor de asistență juridică în cuantum de 5 000 lei, instanța de fond nu a examinat și nu a oferit răspuns argumentelor de fapt și de drept invocate în cererea de chemare în judecată și dezvoltate în cadrul dezbaterilor judiciare, inclusiv în pledoariile finale.

48. A susținut că intimata Tcacencova Liudmila nu a prezentat nicio probă aptă să combată concluziile expertizei judiciare întocmite de expertul Ursu Maxim, prin care a fost stabilit prejudiciul material cauzat.

49. Astfel, simpla nerecunoaștere a pretențiilor formulate nu poate constitui un argument suficient pentru înlăturarea concluziilor expertului judiciar. În aceste condiții, a considerat că era îndreptățit să o pună în întârziere pe intimată în vederea executării obligației de reparare a prejudiciului material rezultat din diminuarea valorii bunului, prejudiciu evaluat la suma de 47 560 lei.

50. În susținerea poziției sale, a invocat prevederile art. 858 alin. (2) din Codul civil, potrivit cărora obligațiile trebuie executate cu bună-credință, în modul corespunzător, la locul și în termenul stabilit. De asemenea, a făcut trimitere la dispozițiile art. 934 alin. (1), (2) și (4) din Codul civil, care consacră dreptul creditorului la repararea integrală a prejudiciului cauzat prin neexecutarea obligației, inclusiv a prejudiciului moral, în măsura în care debitorul nu demonstrează existența unei cauze justificative de neexecutare.

51. Totodată, a invocat prevederile art. 942 alin. (1) și (2) din Codul civil, potrivit cărora creditorul are dreptul la dobândă de întârziere pentru suma neachitată la scadență, începând cu ziua imediat următoare scadenței și până la executarea efectivă a obligației.

52. În acest context, a subliniat că dobânda de întârziere a fost calculată începând cu data de 10 august 2021, după expirarea termenului de 7 zile acordat Tcacencova Liudmila pentru soluționarea extrajudiciară a pretențiilor formulate prin cererea prealabilă recepționată la 2 august 2021.

53. Astfel, pentru perioada 10 august 2021 – 7 martie 2023, dobânda de întârziere a fost calculată la suma de 11 916,69 lei, conform calculului anexat la cererea de chemare în judecată concretizată.

54. Referitor la pretenția privind repararea prejudiciului moral în cuantum de 10 000 lei, a susținut că accidentul rutier produs la 14 martie 2021, din culpa Tcacencova Liudmlei, a constituit un eveniment traumatic care i-a afectat în mod semnificativ starea emoțională și psihică.

55. A mai indicat că, în urma impactului dintre automobilul Hyundai Tucson cu numărul de înmatriculare XXX XXX, condus de intimată, și automobilul Toyota RAV4 cu numărul de înmatriculare XXX XXX, condus de el, autovehiculul său a fost proiectat într-un copac, fiind necesară intervenția altor participanți la trafic pentru extragerea sa din automobil. Deși nu a suferit vătămări corporale, acesta a afirmat că, începând cu ziua

următoare accidentului, a manifestat simptome de stres emoțional accentuat, insomnii și dureri de cap.

56. Totodată, a menționat că a fost nevoit să participe la multiple proceduri generate de producerea accidentului, inclusiv prezentarea în fața organelor competente, administrarea probelor, transportarea și repararea autovehiculului, formularea cererilor către asigurător, efectuarea expertizelor și angajarea unui reprezentant pentru apărarea drepturilor sale în raport cu intimata și în fața instanțelor de judecată.

57. În acest context, a susținut că toate aceste circumstanțe i-au afectat semnificativ confortul psihic și condițiile obișnuite de viață, inclusiv prin imposibilitatea utilizării autovehiculului personal.

58. Prin urmare, a reținut că prejudiciul moral pretins este real și justificat, iar cuantumul solicitat corespunde criteriului echității, care impune acordarea unei compensații juste și apte să asigure repararea prejudiciului moral suferit.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

59. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 11 iunie 2024, s-a respins apelul declarat de Dobrojan Vitalie, s-a admis apelul declarat de Tcacencova Ludmila, s-a casat hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 20 iunie 2023, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Dobrojan Vitalie împotriva Tcacencova Ludmillei cu privire la repararea prejudiciului material și moral și s-a pronunțat o hotărâre nouă potrivit căreia: s-a respins acțiunea depusă de Dobrojan Vitalie împotriva Tcacencova Ludmillei cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

60. Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că soluția instanței de fond privind admiterea parțială a acțiunii este neîntemeiată și rezultă din aplicarea eronată a normelor de drept material incidente raportului juridic litigios.

61. Colegiul civil a constatat că reclamantul Dobrojan Vitalie și asigurătorul C.A. „Grawe Carat Asigurări” S.A. au încheiat la 11 iunie 2021 acordul pe dosarul de daună nr. R/21/336, prin care au convenit asupra cuantumului despăgubirii de asigurare pentru prejudiciul cauzat autovehiculului de model Toyota RAV4, în sumă de 170 687,10 lei, sumă care a fost ulterior achitată reclamantului.

62. Instanța de apel a apreciat că, potrivit art. 22 din Legea nr. 414 din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, acordul dintre persoana păgubită și asigurător are caracter total, necondiționat și definitiv și stinge toate pretențiile ce decurg din pagubele care erau sau puteau fi cunoscute la data încheierii acestuia.

63. Totodată, instanța de apel a reținut că prejudiciul pretins de Dobrojan Vitalie, reprezentând reducerea valorii bunului după reparație, nu depășea limitele răspunderii asigurătorului prevăzute de art. 14 din Legea nr. 414/2006, iar reclamantul nu a contestat în instanță cuantumul despăgubirii stabilite de asigurător, deși art. 28 alin. (3) din legea menționată îi oferea această posibilitate.

64. În consecință, Colegiul a concluzionat că Dobrojan Vitalie nu putea solicita direct de la persoana vinovată repararea unui prejudiciu care se încadra în limitele de despăgubire acoperite de asigurarea obligatorie RCA și care nu a fost contestat pe calea prevăzută de lege.

65. De asemenea, instanța de apel a apreciat critic concluziile primei instanțe întemeiate pe raportul de expertiză extrajudiciară nr. 08/509 din 23 iulie 2021, reținând că acesta a fost întocmit la inițiativa lui Dobrojan Vitalie, în afara procesului judiciar, și nu poate beneficia de aceeași forță probantă ca o expertiză dispusă de instanță în condițiile art. 148 și următoarele din Codul de procedură civilă.

66. În acest context, Colegiul a considerat că raportul respectiv putea fi apreciat doar ca un înscris, fără a constitui, prin el însuși, o probă suficientă pentru stabilirea existenței și întinderii prejudiciului pretins.

67. Referitor la capătul de cerere privind repararea prejudiciului moral, instanța de apel a constatat că Dobrojan Vitalie nu a prezentat probe pertinente și concludente care să confirme existența unor suferințe psihice sau fizice și nici întinderea acestora.

68. Colegiul a reținut că la materialele cauzei nu există înscrisuri medicale care să ateste adresarea lui Dobrojan Vitalie pentru acordarea asistenței medicale, tratament psihologic ori psihiatric, precum și că acesta nu a suferit leziuni corporale în urma accidentului rutier. Prin urmare, nu au fost întrunite condițiile necesare pentru angajarea răspunderii civile delictuale sub aspectul reparării prejudiciului moral.

69. În ceea ce privește pretenția privind încasarea dobânzii de întârziere, Colegiul a reținut că aceasta este accesorie obligației principale și nu poate fi admisă în lipsa constatării existenței unei obligații patrimoniale exigibile în sarcina pârâtei. Or, odată ce instanța de apel a concluzionat că pretenția principală privind repararea prejudiciului material este neîntemeiată, nu există temei nici pentru admiterea cererii privind dobânda de întârziere.

70. În consecință, instanța de apel a apreciat că argumentele invocate de Tcacencova Liudmila sunt întemeiate, iar cele formulate de Dobrojan Vitalie nu pot fi reținute, motiv pentru care a admis apelul declarat de Tcacencova Liudmila, a respins apelul declarat de Dobrojan Vitalie, a casat hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 20 iunie 2023 și a pronunțat o nouă hotărâre prin care a respins integral acțiunea înaintată de Dobrojan Vitalie.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

71. La 18 noiembrie 2024, avocatul Canja Alexandru, în interesele lui Dobrojan Vitalie, a depus recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 iunie 2024, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admise integral pretențiile formulate prin acțiunea civilă.

72. În motivarea recursului, acesta a invocat încălcarea normelor de drept procedural și material, susținând că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia aplicată, a aplicat norme legale ne incidente raportului juridic litigios, a interpretat eronat dispozițiile legale

relevante și a apreciat arbitrar probele administrate, ceea ce a condus la soluționarea greșită a cauzei și la încălcarea drepturilor sale.

73. A susținut că instanța de apel nu a examinat în mod efectiv argumentele și probele prezentate de acesta și a ignorat constatările instanței de fond privind existența și întinderea prejudiciului material cauzat prin reducerea valorii de piață a automobilului după reparație.

74. A evidențiat că instanța de apel a interpretat greșit prevederile Legii nr. 414 din 22 decembrie 2006 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto, atunci când a concluzionat că acordul încheiat cu compania de asigurări a stins toate pretențiile sale.

75. În opinia sa, dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. g) și alin. (2) din lege prevăd expres că asigurătorul nu acordă despăgubiri pentru reducerea valorii bunului după reparație, iar recuperarea acestei categorii de prejudiciu poate fi solicitată direct de la persoana răspunzătoare de producerea accidentului rutier.

76. Prin urmare, a susținut că prejudiciul reprezentat de pierderea aspectului comercial al automobilului nu era acoperit de acordul încheiat cu asigurătorul și nu putea fi considerat stins prin plata despăgubirii de asigurare.

77. A invocat constatările instanței de fond, care a reținut că la 14 martie 2021 s-a produs accidentul rutier din culpa lui Tcacencova Liudmila, că aceasta a fost sancționată contravențional pentru încălcarea regulilor de circulație rutieră și că prejudiciul constând în reducerea valorii automobilului Toyota RAV4 a fost stabilit prin raportul de expertiză extrajudiciară nr. 08/509 din 23 iulie 2021, întocmit de expertul judiciar Ursu Maxim, la suma de 47 560 lei.

78. A subliniat că raportul de expertiză nu a fost combătut prin nicio probă contrară prezentată de intimată, iar concluziile acestuia au fost acceptate de instanța de fond ca fiind pertinente și concludente.

79. Totodată, a susținut că instanța de apel a ignorat prevederile legale și jurisprudența relevante, inclusiv Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 11 din 16 decembrie 2013, potrivit căreia persoana vinovată de producerea accidentului rutier este obligată să suporte și prejudiciul rezultat din reducerea valorii bunului după reparație. În acest sens, a făcut referire și la practica Curții Supreme de Justiție în cauze similare, apreciind că soluția instanței de apel contravine practicii judiciare deja consolidate.

80. Cu referire la pretenția privind încasarea dobânzii de întârziere, recurentul a menționat că, după obținerea raportului de expertiză, a expediat intimătei o cerere prealabilă prin care a solicitat achitarea benevolă a prejudiciului material în termen de șapte zile.

81. Potrivit acestuia, cererea a fost recepționată la 2 august 2021, iar intimata și-a exprimat dezacordul față de pretențiile formulate. În aceste condiții, a considerat că obligația de plată a devenit scadentă la 9 august 2021 și că, în temeiul art. 858, 934 și 942 din Codul civil, este îndreptățit să solicite dobânda de întârziere calculată pentru perioada 10 august 2021 – 7 martie 2023, în cuantum de 11 916,69 lei.

82. A susținut că, în lipsa unei contraprobe care să infirme existența și întinderea prejudiciului, intimata era obligată să execute benevol obligația de reparare a prejudiciului și să suporte consecințele întârzierii executării.

83. Referitor la prejudiciul moral, a invocat că accidentul rutier produs la 14 martie 2021 a reprezentat un eveniment extrem de grav, care i-a afectat semnificativ echilibrul emoțional și psihic.

84. A mai reținut că a fost implicat pentru prima dată într-un accident rutier de asemenea proporții și că, în urma impactului, automobilul său a fost proiectat într-un copac, fiind extras din autovehicul de alte persoane aflate la fața locului. Astfel, în perioada ulterioară accidentului a suferit de stres emoțional, insomnii, dureri de cap și stări de anxietate, fiind nevoit să participe la numeroase proceduri administrative și judiciare pentru valorificarea drepturilor sale.

85. De asemenea, a menționat că, pe durata reparației automobilului, s-a deplasat exclusiv cu transportul public sau pe jos, neavând posibilitatea financiară de a închiria un alt autovehicul.

86. În susținerea pretenției privind repararea prejudiciului moral, a invocat dispozițiile Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 9 din 9 octombrie 2006 și prevederile art. 1422 și 1423 din Codul civil, susținând că suferințele psihice și emoționale cauzate de accident, de lipsa folosinței autovehiculului și de necesitatea implicării în multiple proceduri judiciare justifică acordarea unei compensații bănești în cuantum de 10 000 lei. În opinia sa, suma solicitată este rezonabilă și corespunde criteriului echității, fiind necesară pentru compensarea efectivă a prejudiciului moral suportat.

87. În ceea ce privește cheltuielile de asistență juridică, a contestat reducerea acestora de către instanța de fond de la 5 000 lei la 3 000 lei. Acesta a susținut că suma achitată avocatului reprezintă o cheltuială reală, necesară și rezonabilă, raportată la complexitatea cauzei, numărul ședințelor de judecată desfășurate, volumul actelor procesuale întocmite și timpul efectiv alocat reprezentării intereselor sale.

88. În acest sens, a făcut trimitere la Recomandările Consiliului Uniunii Avocaților privind cuantumul onorariilor avocațiale și la practica judiciară referitoare la compensarea cheltuielilor de asistență juridică.

89. În concluzie, recurentul a susținut că decizia Curții de Apel Chișinău din 11 iunie 2024 este rezultatul unei interpretări eronate a normelor de drept material și procesual, și aprecieri arbitrare a probelor, solicitând Curții Supreme de Justiție să caseze decizia contestată și să pronunțe o nouă hotărâre prin care să admită integral acțiunea formulată împotriva lui Tcacencova Liudmila.

90. Prin referința depusă supra cererii de recurs, Tcacencova Liudmila, reprezentată de avocatul Doroftei Roman a solicitat respingerea recursului ca inadmisibil și menținerea deciziei instanței de apel ca fiind legală și întemeiată.

91. În susținerea poziției sale, a menționat că recursul declarat de Dobrojan Vitalie este inadmisibil și vădit neîntemeiat, deoarece nu conține argumente reale privind pretense

erori de drept comise de instanța de apel, ci reprezintă doar exprimarea nemulțumirii față de soluția adoptată.

92. A invocat că toate argumentele invocate de recurent se referă exclusiv la aprecierea circumstanțelor de fapt și a probelor administrate în cauză, aspecte care au fost deja examinate și apreciate de instanțele inferioare și care nu constituie temeiuri de recurs în sensul art. 432 din Codul de procedură civilă.

93. În opinia sa, recursul are un caracter pur declarativ și formal, fără a demonstra existența unor încălcări ale normelor de drept material sau procesual care ar putea justifica casarea deciziei contestate.

94. A subliniat că recursul a fost întemeiat pe dispozițiile art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă, norme care au fost excluse din Codul de procedură civilă în urma modificărilor legislative intrate în vigoare la 1 septembrie 2023. Din acest motiv, a apreciat că motivele invocate nu se încadrează în temeiurile actuale de admisibilitate a recursului și nu pot determina reexaminarea cauzei de către Curtea Supremă de Justiție.

95. De asemenea, a invocat Recomandarea nr. R(95)5 a Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei, potrivit căreia recursurile în fața unei instanțe supreme trebuie admise doar în cauze care justifică o a treia examinare judiciară, iar partea interesată trebuie să demonstreze existența unor motive reale care impun o asemenea intervenție.

96. Referitor la pretenția privind repararea prejudiciului material, Tcacencova Liudmila a susținut că instanța de apel a aplicat corect prevederile Legii nr. 414 din 22 decembrie 2006 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto.

97. În acest sens, a reținut că la 11 iunie 2021 Dobrojan Vitalie a încheiat cu C.A. „Grawe Carat Asigurări” S.A. acordul pe dosarul de daună nr. R/21/336, prin care părțile au convenit asupra cuantumului despăgubirii de asigurare pentru repararea automobilului avariata, în sumă de 170 687,10 lei, sumă care a fost ulterior achitată reclamantului.

98. Astfel, prin încheierea acestui acord au fost stinse toate pretențiile care puteau fi formulate în legătură cu prejudiciul rezultat din accidentul rutier, iar concluzia instanței de apel în acest sens este pe deplin legală și justificată.

99. De asemenea, a susținut că argumentele recurentului privind reducerea valorii comerciale a automobilului și pretinsa obligație a persoanei vinovate de a suporta această pierdere nu sunt susținute de circumstanțele concrete ale cauzei și ignoră faptul că prejudiciul a fost deja acoperit prin despăgubirea acordată de asigurător.

100. În opinia sa, instanța de apel a apreciat corect că valoarea pretinsă de reclamant nu depășea limitele răspunderii asigurătorului prevăzute de lege și că reclamantul nu a contestat în instanță cuantumul despăgubirii stabilite de compania de asigurări, deși dispunea de această posibilitate legală.

101. A mai relevat că recurentul încearcă, în esență, să obțină o nouă apreciere a probelor administrate și o reinterpretare a circumstanțelor de fapt ale cauzei, ceea ce excede competenței instanței de recurs.

102. Prin urmare, instanța de apel a examinat exhaustiv toate argumentele și probele prezentate de părți, a apreciat întregul material probator conform art. 130 Cod de procedură civilă și a oferit răspuns tuturor motivelor invocate în apel.

103. Totodată, a invocat jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, inclusiv cauza Bujnița împotriva Moldovei, menționând că o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor de fapt deja examinate de instanțele naționale nu poate justifica rejudecarea cauzei. Astfel, toate criticile formulate în recurs au fost deja analizate și soluționate de instanța de apel, iar recurentul nu indică nicio problemă veritabilă de drept care ar putea justifica intervenția instanței supreme.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

104. Art. 429 din Codul de procedură civilă:

„(1) Pot fi atacate cu recurs deciziile pronunțate de curțile de apel în calitatea lor de instanțe de apel, cât și hotărârile pronunțate de curțile de apel.”

105. Art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.”

106. Art. 432 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă:

„Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen;

d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Temeiurile menționate la alin. (1) lit. d) - f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.”

107. Art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept: c) să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.”

108. Art. 776 alin. (1) din Codul civil:

„Obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.”

109. Art. 1998 alin. (1) din Codul civil:

„(1) Cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.”

110. Art. 2025 din Codul civil:

„(1) Repararea prejudiciului se face în natură, prin restabilirea situației anterioare (transmiterea unui bun de același gen și de aceeași calitate, repararea bunului deteriorat etc.), iar dacă aceasta nu este cu puțință ori dacă persoana vătămată nu este interesată de repararea în natură, prin plata echivalentului bănesc (despăgubire), stabilit prin acordul părților sau, în lipsa unui asemenea acord, prin hotărâre judecătorească.

(2) În cazul deteriorării unui bun, despăgubirea va fi egală cu pierderea valorii bunului și nu a costului reparației dacă costul reparației depășește disproporționat pierderea valorii. Această regulă se aplică animalelor doar dacă aceasta este oportună, avînd în vedere scopul pentru care animalul este ținut.

(3) Despăgubirea se stabilește sub forma unei sume globale sau, dacă prejudiciul are caracter continuu, sub forma unei prestații periodice. În cazul în care se stabilește o despăgubire sub forma prestației periodice, debitorul poate fi obligat la constituirea unei garanții.

(4) Persoana vătămată nu este ținută să demonstreze că a cheltuit suma despăgubirii în scopul reparării prejudiciului.

(5) În cazul prejudiciului viitor, despăgubirea, indiferent de forma în care s-a acordat, va putea fi sporită, redusă sau stinsă dacă, după stabilirea ei, prejudiciul s-a mărit, s-a micșorat ori a încetat.

(6) Autorul faptei ilicite datorează de asemenea dobîndă de întîrziere la rata determinată conform art.942 începînd cu data primirii de către persoana care răspunde de prejudiciu a sumății de la partea vătămată. Dobînda de întîrziere se calculează din suma despăgubirii sau, în caz de reparare în natură a prejudiciului, din valoarea acelei reparații.”

111. Art. 2036 din Codul civil:

„(1) În cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri.

(2) Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

(3) Reparația prejudiciului moral se face și în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului , muncii neremunerate în folosul comunității și în alte cazuri prevăzute de lege.

(4) Dacă legea nu prevede altfel, simpla constatare a încălcării unui drept sau interes recunoscut de lege fără plata de despăgubiri oferă satisfacție echitabilă persoanei vătămate doar cînd aceasta corespunde cu natura dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat și persoana vătămată astfel va putea obține o valoare nepatrimonială superioară prejudiciului moral suferit.

(5) Dreptul la despăgubire pentru atingerile aduse drepturilor personale nepatrimoniale poate fi cesionat numai în cazul în care a fost stabilit printr-o tranzacție sau printr-o hotărîre judecătorească definitivă.”

112. Art. 2037 din Codul civil:

„(1) Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.

(2) Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate.

(3) La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.”

113. Art. 942 alin. (1) din Codul civil:

„(1) În cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la dobândă de întârziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenței plății pînă la data în care s-a efectuat plata, la rata prevăzută la alin.(2) ori la o altă rată prevăzută de dispozițiile legale speciale.

(2) Rata dobînzii de întârziere este egală cu rata prevăzută la art.874 plus 5 puncte procentuale pe an, în cazul în care debitorul este un consumator, sau 9 puncte procentuale pe an, în celelalte cazuri. Cu toate acestea, dacă înainte de scadență obligația pecuniară era purtătoare de dobîndă prevăzută de contract, în scopul determinării ratei dobînzii de întârziere, creditorul poate înlocui rata prevăzută la art.874 cu rata dobînzii prevăzute de contract.

(3) Debitorul consumator are dreptul să facă dovada că prejudiciul suferit de creditor ca urmare a întârzierii plății este mai mic decît rata legală a dobînzii de întârziere.

(4) În cazul în care s-a stipulat o clauză penală, creditorul poate să ceară, la alegere, fie dobînda de întârziere calculată conform dispozițiilor prezentului articol, fie penalitatea pentru întârziere. De asemenea, creditorul poate cere despăgubiri pentru prejudiciul cauzat în partea neacoperită de dobînda de întârziere.

(5) Pe perioada în care suma de bani nu este plătită la scadență cu justificare, debitorul datorează doar dobînda de întârziere la rata prevăzută la art.874. Debitorul consumator nu datorează asemenea dobîndă de întârziere.

(6) Orice clauza contrară dispozițiilor prezentului articol în detrimentul consumatorului este lovită de nulitate absolută.”

114. Art. 14 al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006 (*în vigoare la momentul producerii evenimentelor*):

„(1) Despăgubirea de asigurare va fi stabilită și achitată în limitele răspunderii asigurătorului.

(2) Limitele răspunderii asigurătorului sînt:

a) de 1000000 de lei – la avarierea sau distrugerea de bunuri, indiferent de numărul persoanelor păgubite într-un accident;

b) de 1000000 de lei – pentru fiecare persoană păgubită în caz de vătămări corporale sau deces, dar nu mai mult de 5000000 de lei, indiferent de numărul persoanelor păgubite într-un accident;

c) cuantumul maxim de despăgubire, stabilit prin actele normative ale autorității de supraveghere – la avariarea sau distrugerea de bunuri, în cazul aplicării procedurii de constatare amiabilă a accidentului de autovehicul.

(3) Despăgubirile prevăzute de contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto se plătesc indiferent de numărul cazurilor de accidente care au avut loc în termenul de asigurare.

(4) Dacă întinderea pagubelor cauzate în unul și același accident mai multor persoane, inclusiv cheltuielile suportate de ele în proces civil, depășește limita stabilită, despăgubirile se acordă în limita stabilită, pentru fiecare persoană pagubită, proporțional raportului dintre limita maximă și totalul prejudiciilor.

(5) În cazul în care întinderea prejudiciului depășește limitele răspunderii stabilite la alin.(2), pagubitul are dreptul, în conformitate cu legislația civilă în vigoare, să intenteze persoanei răspunzătoare de producerea accidentului o acțiune de recuperare a sumei care depășește aceste limite.

(6) Proprietarul sau utilizatorul de autovehicul are dreptul să încheie contract de asigurare benevolă (facultativă) de răspundere civilă pentru acoperirea pagubelor ce depășesc limitele stabilite la alin.(2).”

115. Art. 16 al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006 (*în vigoare la momentul producerii evenimentelor*):

„1) Asigurătorul nu acordă despăgubiri pentru: a) partea din prejudiciu care depășește limitele despăgubirilor de asigurare prevăzute la art.14 alin.(2) la data producerii accidentului, indiferent de numărul persoanelor pagubite și de cel al persoanelor răspunzătoare de producerea pagubei; b) pagubele produse la locul de muncă de dispozitivele sau instalațiile montate pe autovehicul, utilizate ca utilaje sau instalații de lucru; c) pagubele produse prin accidente survenite în timpul operațiunilor de încărcare și descărcare, aceste accidente constituind riscuri ale activității profesionale; d) pagubele produse ca urmare a transportului de produse periculoase (radioactive, inflamabile, explozive), acestea din urmă determinând sau agravând producerea de pagube, dacă riscul transportării unor astfel de produse este supus asigurării obligatorii; e) prejudiciul legat de poluarea mediului din cauza unui accident; f) pagubele pricinuite de dispariția sau distrugerea valorilor mobiliare, banilor, pietrelor prețioase, obiectelor din metale prețioase și pietre prețioase, obiectelor de artă și altor obiecte ale proprietății intelectuale; g) reducerea valorii bunurilor după reparație; h) pagubele produse prin exploatarea autovehiculelor în cadrul întrecerilor și antrenamentelor sportive, organizate în locuri special prevăzute pentru acestea; i) pagubele produse în situațiile în care răspunderea asigurătorului nu începuse ori încetase; j) prejudiciile produse bunurilor aparținând persoanelor fizice sau persoanelor juridice asigurate de răspundere civilă auto dacă au fost provocate de un autovehicul aflat în proprietatea sau utilizarea lor; k) sumele pe care utilizatorul răspunzător de producerea pagubei este obligat să le plătească proprietarului, care i-a încredințat autovehiculul asigurat, pentru avariarea ori distrugerea lui; l) sumele de recuperare a pagubei morale rezultate din accident.

(2) Pentru recuperarea daunelor excluse din asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto conform alin.(1), persoana pagubită este în drept să intenteze în instanță de judecată acțiune civilă împotriva persoanei răspunzătoare de producerea accidentului.

116. Art. 22 alin. (1) și (5) al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006 (*în vigoare la momentul producerii evenimentelor*):

„(1) Despăgubirile se stabilesc în baza unui acord scris între persoana păgubită sau reprezentantul ei legal și asigurător ori, în cazul în care nu s-a ajuns la nici o înțelegere, prin hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă.

(5) Acordul dintre persoana păgubită și asigurător are caracter total, necondiționat, definitiv și stinge toate pretențiile ce decurg din pagubele care erau sau puteau fi cunoscute la data realizării acordului, pentru pagubele ce s-au acoperit pe această cale, cu excepția situației în care, ulterior plății despăgubirii pentru vătămări corporale, starea persoanei păgubite s-a agravat ori a intervenit decesul ei ca urmare a aceluiași accident.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

117. Sub aspectul termenului de declarare a recursului, Completul de judecată menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei în ședință publică la 11 iunie 2024 (f.d. 156).

118. Totodată, la 18 septembrie 2024, în adresa participanților la proces a fost expediată decizia motivată a Curții de Apel Chișinău din 11 iunie 2024 (f.d. 168 – 168 verso).

119. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că recursul declarat la 18 noiembrie 2024 de avocatul Canja Alexandru, în interesele lui Dobrojan Vitalie, a fost declarat în termenul stabilit de art. 434 din Codul de procedură civilă.

120. Examinând motivele recursului prin prisma actelor cauzei și a normelor de drept incidente, Completul de judecată constată că recursul este întemeiat și urmează a fi admis. Instanța de apel a determinat efectele acordului încheiat cu asigurătorul, în temeiul art. 22 din Legea nr. 414/2006, fără a califica în prealabil, prin prisma art. 16 alin. (1) lit. g) și alin. (2) din aceeași lege, natura juridică a prejudiciului pretins. O asemenea abordare a condus la aplicarea normelor de drept material într-o succesiune juridică eronată și justifică intervenția instanței de recurs în sensul art. 432 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă.

121. În speță, divergența dintre instanțele inferioare privește natura juridică a sumei de 47 460 lei pretinse de Dobrojan Vitalie pentru diminuarea valorii automobilului Toyota RAV4 după efectuarea reparației, precum și raportul dintre această pretenție și despăgubirea achitată anterior de asigurător.

122. Prima instanță a calificat suma respectivă drept un prejudiciu distinct de costul reparației. În susținerea acestei concluzii, a făcut trimitere la art. 16 alin. (1) lit. g) și alin. (2) din Legea nr. 414/2006, apreciind că reducerea valorii bunului după reparație este exclusă din despăgubirea datorată de asigurător și poate fi solicitată persoanei responsabile de producerea accidentului.

123. Instanța de apel a adoptat o concluzie contrară. Aceasta a reținut că, la 11 iunie 2021, Dobrojan Vitalie și C.A. „Grawe Carat Asigurări” S.A. au încheiat, în dosarul de daună nr. R/21/336, un acord prin care despăgubirea a fost stabilită la suma de 170 687,10 lei.

124. Astfel, a atribuit acestui acord caracter definitiv, în temeiul art. 22 din Legea nr. 414/2006. Totodată, a reținut că suma suplimentar pretinsă nu depășea limita răspunderii asigurătorului prevăzută de art. 14 din aceeași lege și că reclamantul nu a contestat cuantumul despăgubirii în procedura prevăzută de art. 28 alin. (3). Pornind de la aceste premise, a concluzionat că Dobrojan Vitalie nu mai este îndreptățit să pretindă repararea prejudiciului de la Tcacencova Ludmila.

125. Completul de judecată constată că acest raționament este insuficient pentru soluționarea litigiului. Instanța de apel a stabilit efectele acordului cu asigurătorul înainte de a determina natura juridică a prejudiciului pentru care a fost sesizată. Or, această chestiune era determinantă pentru aplicarea ulterioară a art. 14, art. 22 și art. 28 din Legea nr. 414/2006.

126. În acest sens, Dobrojan Vitalie nu solicită diferența dintre costul reparației automobilului și despăgubirea achitată de asigurător. Pretenția formulată privește o altă pretinsă consecință patrimonială.

127. Or, Dobrojan Vitalie susține că, deși automobilul a fost reparat din despăgubirea de 170 687,10 lei, valoarea economică a bunului a rămas inferioară celei pe care acesta ar fi avut-o în lipsa accidentului. Pentru această pretinsă diminuare a fost solicitată suma de 47 460 lei.

128. În asemenea împrejurări, simpla constatare că despăgubirea achitată și suma suplimentar solicitată se încadrează în limita generală a răspunderii asigurătorului nu putea constitui, prin ea însăși, un temei suficient pentru respingerea acțiunii.

129. Instanța de apel urma să stabilească, cu prioritate, dacă prejudiciul invocat de reclamant intră, prin natura sa, în sfera prejudiciilor acoperite prin asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto. O asemenea analiză trebuia efectuată prin prisma art. 16 alin. (1) lit. g) și alin. (2) din Legea nr. 414/2006, norme care reglementează expres reducerea valorii bunurilor după reparație.

130. Prin urmare, efectele juridice ale acordului prevăzut de art. 22 din Legea nr. 414/2006 nu puteau fi stabilite în mod izolat, fără examinarea raportului dintre această normă și art. 16 alin. (1) lit. g) din aceeași lege.

131. La fel, instanța de apel urma să răspundă dacă efectul extinctiv al acordului încheiat cu asigurătorul privește numai prejudiciile incluse în riscul asigurat ori poate fi extins și asupra unei categorii de prejudicii pe care art. 16 alin. (1) lit. g) o exclude de la despăgubirea datorată de asigurător.

132. Totodată, instanța de apel nu a examinat efectele art. 16 alin. (2) din Legea nr. 414/2006. Nu s-a stabilit dacă această normă permite persoanei prejudiciate să solicite de la persoana responsabilă de accident repararea prejudiciilor excluse din despăgubirea de asigurare și, în caz afirmativ, în ce condiții. Aceste chestiuni au rămas fără răspuns, deși erau decisive pentru soluția asupra pretenției principale.

133. Completul de judecată constată că instanța de apel a lăsat neexamineate aceste chestiuni, deși soluționarea lor era determinantă pentru aprecierea temeiniciei pretenției principale.

134. Totodată, aceeași omisiune afectează și concluzia instanței de apel întemeiată pe art. 28 alin. (3) din Legea nr. 414/2006. Dacă prejudiciul pretins se află în afara sferei despăgubirii datorate de asigurător, simplul fapt că reclamantul nu a contestat cuantumul despăgubirii RCA nu poate avea, fără o analiză suplimentară, semnificația juridică atribuită de instanța de apel. Procedura prevăzută de art. 28 alin. (3) privește cuantumul despăgubirii datorate de asigurător și nu poate fi extinsă automat asupra unui prejudiciu pe care legea l-ar exclude din această obligație.

135. Completul de judecată mai constată că instanța de apel a trecut de la constatarea reparării tehnice a automobilului la concluzia inexistenței unei obligații patrimoniale suplimentare, fără a stabili dacă repararea bunului a condus și la restabilirea integrală a situației patrimoniale existente anterior accidentului.

136. Or, costul reparației și eventuala diminuare a valorii bunului după reparare reprezintă noțiuni juridice care necesitau o analiză distinctă. Instanța urma să determine dacă acestea exprimă aceeași componentă a prejudiciului sau consecințe patrimoniale diferite produse de aceeași faptă ilicită.

137. Curtea Supremă de Justiție nu stabilește, prin prezenta decizie, că orice autovehicul reparat în urma unui accident suportă în mod necesar o diminuare a valorii comerciale. De asemenea, nu stabilește că suma indicată în raportul extrajudiciar prezentat de reclamant este datorată. Aceste chestiuni țin de fondul cauzei și presupun aprecierea circumstanțelor concrete și a probelor administrate.

138. La rejudecare, instanța de apel urmează să determine dacă, în circumstanțele cauzei, diminuarea valorii automobilului după reparație constituie un prejudiciu patrimonial efectiv și distinct de costul reparației. În acest scop, va aprecia natura și amploarea avariilor, lucrările de reparație efectuate, caracterul intervențiilor asupra automobilului și influența acestora asupra valorii economice a bunului.

139. În cadrul aceleiași analize, instanța va aprecia Raportul de expertiză extrajudiciară nr. 08/509 din 23 iulie 2021, prin care diminuarea valorii a fost estimată la 47 560 lei. Va verifica metodologia utilizată, datele avute în vedere de expert și concordanța concluziilor cu celelalte probe administrate. Faptul că raportul a fost întocmit la solicitarea reclamantului și în afara procesului poate fi avut în vedere la aprecierea forței sale probante, însă nu înlătură obligația instanței de a-i examina conținutul. Dacă materialul probator va fi insuficient, instanța va pune în discuția părților necesitatea administrării probelor suplimentare.

140. În funcție de calificarea juridică a prejudiciului, instanța de apel va stabili aplicabilitatea art. 16 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 414/2006 și efectele alin. (2) al aceluiași articol asupra determinării persoanei ținute să suporte eventuala pierdere patrimonială.

141. Numai după soluționarea acestor chestiuni va putea fi stabilit efectul juridic al acordului din 11 iunie 2021. Instanța va determina obiectul concret al acordului, prejudiciile pentru care a fost achitată suma de 170 687,10 lei și dacă efectul extinctiv prevăzut de art. 22 din Legea nr. 414/2006 poate fi opus și pretenției privind diminuarea valorii bunului după reparație.

142. Prin urmare, Completul de judecată constată că instanța de apel a soluționat cauza fără elucidarea și calificarea juridică a unor aspecte determinante pentru aplicarea normelor de drept material.

143. Înlăturarea acestor omisiuni presupune examinarea fondului raportului juridic litigios și aprecierea probelor administrate, operațiuni care nu pot fi realizate pentru prima dată de instanța de recurs.

144. În consecință, recursul declarat de avocatul Canja Alexandru, în interesele lui Dobrojan Vitalie, urmează a fi admis, decizia Curții de Apel Chișinău din 11 iunie 2024 casată, iar cauza trimisă spre rejudecare la instanța de apel, într-un alt complet de judecată.

145. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 431 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, art. 442, art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul declarat de avocatul Canja Alexandru, în interesele lui Dobrojan Vitalie.

Casează decizia Curții de Apel Chișinău din 11 iunie 2024 în cauza civilă Dobrojan Vitalie împotriva Tcacencova Ludmilei cu privire la repararea prejudiciului material și moral, încasarea dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată.

Trimite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Centru, într-un alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

/semnătură/

Stela Procopciuc

Judecători

/semnătură/

Elena Croitor

/semnătură/

Ion Munteanu